

Niertransplantatie

Informatie voor patiënten

Beste patiënt

Je nieren werken minder goed. Voor je gezondheid is het nodig om een volgende stap te zetten. Je hebt dialyse nodig. Of een nieuwe nier. Medisch gezien kom je mogelijk in aanmerking voor een niertransplantatie. De nefroloog beslist samen met jou of transplantatie voor jou een optie is.

In deze brochure vind je algemene informatie over **niertransplantatie**.

Je krijgt meer specifieke informatie in het transplantcentrum. ZNA doet zelf geen niertransplantaties maar werkt samen met 3 transplantcentra in België:

- UZ Antwerpen
- UZ Leuven
- UZ Gent

Je kiest samen met de nefroloog welk centrum voor jou het beste is.

Heb je nog vragen of opmerkingen?

Schrijf ze op en breng ze mee naar een volgende afspraak in het ziekenhuis.

De nefrologen, diëtisten, sociaal assistenten en verpleegkundigen beantwoorden graag jouw vragen.

Met vriendelijke groeten

De zorgverleners van de ZNA Nierkliniek

Contactgegevens

Niertransplantatie

Vorbereiding transplantatie

Verloop transplantatie

Opvolging na transplantatie

Je leven na transplantatie

Contactgegevens

Contactgegevens ZNA Cadix

> nefrologen

- > dr. Wendy Engelen (Diensthoofd)
- > dr. Conny Colson
- > dr. Eric Gheuens
- > dr. Ilse Muyshondt
- > dr. Pieter-Jan Van Gaal

> telefoonnummers

- > Dialyse **03 339 73 00**
(van maandag t.e.m. zaterdag, tussen 7 - 19 uur)
- > Secretariaat nefrologie **03 339 73 10**
(van maandag t.e.m. zaterdag, tussen 8 - 16 uur)
- > PD-verpleegkundigen **03 339 73 14**
(van maandag t.e.m. vrijdag, meestal tussen 8 - 14 uur)
- > Sociale dienst (Ellen Conincx) **0496 27 23 82**
- > Spoed **03 339 71 00**
(na 19 uur, zondagen en feestdagen)

> e-mail

- > **Hemodialyse:** ca.verpleegeenheid-dialyse@zna.be
- > **Peritoneale Dialyse:** ca.nefrologie-pd@zna.be
- > **Secretariaat:** ca.medisch-secretariaat-nierkliniek@zna.be
- > **Sociale dienst:** ellen.conincx@zna.be

ZNA Middelheim

> nefrologen

- > dr. Koen Bouman
- > dr. Koen De Boeck
- > dr. Mark Helbert
- > dr. Heidi Hoeben
- > dr. Jelle Bernards

> telefoonnummers

- > Dialyse **03 280 24 89**
(van maandag t.e.m. zaterdag, tussen 7 - 19 uur)
- > Secretariaat nefrologie **03 280 24 90**
- > PD-verpleegkundigen **03 280 24 82**
(van maandag t.e.m. vrijdag, meestal tussen 8 - 14 uur)
- > Spoed **03 280 40 51**
(na 19 uur, zondagen en feestdagen)

> e-mail

- > zna_mi_nefrologie_peritoneale_dialyse@zna.be

Neem je contact op met het ziekenhuis?

Geef dan altijd volgende informatie:

- > je naam,
- > dat je transplantpatiënt bent,
- > de naam van je nefroloog.

Transplantatiecentra

> UZ Antwerpen

> 03 821 51 00

Nierziekten

03 821 34 35

> 03 821 30 00

Wachtdienst

> UZ Gent

> 09 332 45 09

Nierziekten

> 09 332 21 11

Wachtdienst

> UZ Leuven

> 016 34 45 80

Nierziekten

016 34 45 97

> 016 33 22 11

Wachtdienst

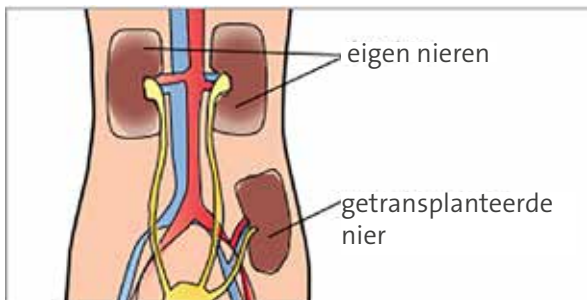
Niertransplantatie

Wat is een niertransplantatie?

Een niertransplantatie is een operatie waarbij de chirurg één gezonde nier transplanteert in je buik(holte).

De gezonde nier komt van een levende of overleden donor.

Na de transplantatie heb je geen dialyse meer nodig.

Waarom wordt er maar één nier getransplanteerd?

- Omdat je perfect kan leven met één gezonde nier.
- Omdat er niet zo veel nieren beschikbaar zijn.

Van wie komt de donornier?

› van een **levende donor**

Een familielid of iemand anders doneert vrijwillig een nier. De donor wordt vooraf goed onderzocht door een nefroloog die jou niet behandelt. De transplantatie kan alleen gebeuren als er geen gezondheidsrisico te verwachten is voor de donor. Meer informatie vind je in de brochure over levende donatie.

Voordelen transplant van levende donor:

- › De **kans op succes is groter**.
- › Een transplantatie kan al **voor je start met dialyse**.
- › De ingreep kan op voorhand **ingepland** worden.

› van een **overleden donor**

In België is iedereen automatisch donor na zijn dood. De meeste transplantaties in België gebeuren met een nier van een overleden donor.

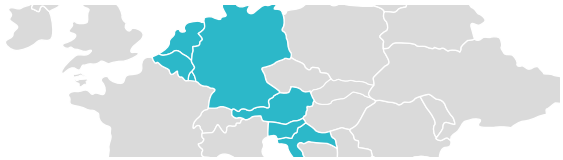
Transplant van overleden donor:

- › Meestal ben je gestart met **dialyse**.
- › Je staat op een **wachlijst**.
- › Het moment van je transplantatie kan **niet** op voorhand **ingepland** worden.

Daarom moet je **altijd bereikbaar zijn**. Word je gebeld? Dan moet je **binnen de 3 uur** in het transplantatiecentrum zijn.

Eurotransplant

Eurotransplant organiseert de **verdeling** en **toewijzing** van overleden donornieren. De organisatie zoekt de meest geschikte ontvanger voor een overleden donornier. Op dit moment wisselen **7 landen** donornieren uit: Duitsland, Oostenrijk, Slovenië, Kroatië, Nederland, Luxemburg en België. De verdeling gebeurt eerlijk en volgens **strikte criteria**.

Voordelen van een niertransplantatie

- Je hebt geen dialyse meer nodig.
- Je hebt een betere levenskwaliteit.
- Je leeft langer met een donornier.

Nadelen van een niertransplantatie

- Je moet de rest van je leven medicatie nemen. Deze medicatie onderdrukt je weerstand (immunosuppressiva). Anders stoot je lichaam je nier af. Dat betekent dat je meer kans hebt op infectieziekten en sommige tumoren. Er zijn ook andere bijwerkingen mogelijk (zoals zwaarlijvigheid en suikerziekte).
- Soms werkt je nieuwe nier niet direct na de transplantatie. Dan heb je toch nog tijdelijk dialyse nodig.

Vorbereiding transplantatie

Een transplantatie is alleen succesvol als je **gezond** leeft, een **goede conditie** hebt en als de donornier **matcht** met jouw lichaam.

Je algemene gezondheid

Je nefroloog kijkt eerst naar je algemene gezondheid en levensstijl.

Dit zijn de voorwaarden om een transplantnier te kunnen krijgen:

- Je **rookt niet**.
- Je **gebruikt geen drugs**.
- Je drinkt matig of geen **alcohol**.
- Je leeft zo **actief** mogelijk.
- Je neemt je **medicatie** tijdig en correct in.
- Je volgt het **advies van de nefroloog, diëtiste en verpleegkundige op**.

De pretansplantonderzoeken

Je krijgt een uitgebreide medische screening.

Waarom zijn al deze onderzoeken nodig?

- › complicaties vermijden na transplantatie,
- › het risico vermijden op het ontstaan van andere ziektes.

Welke onderzoeken moet je laten doen?

Bloedname

- › je bloedgroep
- › je weefseltype
 - › dat is voor iedereen uniek en is nodig om naar een passende donornier te zoeken.
- › je weefselantistoffen
 - › om het risico op afstoten van de donornier te verkleinen.
 - › weefselantistoffen ontstaan na een zwangerschap, bloedtransfusie of een vorige transplantatie.

Onderzoek van je hart en longen

om te zien of ze goed genoeg werken om een transplantatie aan te kunnen.

Onderzoek van je bloedvaten

om te zien of ze goed genoeg zijn om de donornier van bloed te voorzien.

Onderzoek naar ziektes die complicaties geven na je transplantatie:

- › diabetes
- › kanker

Onderzoek naar infecties:

- › van je gebit, keel, neus en oren.
- › van je longen (TBC)

want infecties verergeren na de transplantatie.

Onderzoek van je maag en darmen

want maagzweren of darmpoliepen verergeren na transplantatie.

Na de onderzoeken

Je nefroloog stuurt je **dossier** naar het **transplantcentrum**.

Soms moet je extra onderzoeken laten doen.

Bij twijfel zal je nefroloog je dossier gaan bespreken.

Het transplantatieteam beslist dan of je een transplantatie mag ondergaan.

Je komt in aanmerking voor transplantatie. Wat nu?

Je krijgt een uitnodiging voor gesprekken in het transplantcentrum.

Je hebt een gesprek met verschillende medewerkers van het transplantcentrum:

- › transplantcoördinator
- › chirurg
- › nefroloog
- › sociaal assistente

Deze gesprekken plant het centrum op 1 dag of 2 halve dagen. Na deze gesprekken kom je in het geval je geen levende donor hebt actief op de wachtlijst. Vanaf dit moment moet je altijd bereikbaar zijn.

Je staat op de wachtlijst. Wat nu?

De gemiddelde wachttijd voor niertransplantatie is 2 jaar. De wachttijd begint vanaf je eerste dialyседag.

- › Je blijft in dialyse.
- › Jaarlijkse pretransplantonderzoeken.
- › Als je ondertussen ernstig ziek wordt, bespreekt je nefroloog dit met het transplantcentrum. Je kan dan tijdelijk als niet oproepbaar op de wachtlijst staan. Je wachttijd loopt dan verder, maar je wordt tijdelijk niet opgeroepen voor transplantatie.

Mag ik op vakantie naar het buitenland?

Ja, dat mag.

Informeer wel altijd je eigen centrum en het transplantatiecentrum zodat je tijdelijk als inactief wordt gezet.

Je verliest je plaats op de lijst niet. Je wordt tijdens je vakantie niet opgeroepen voor een mogelijke transplantatie.

Verloop transplantatie

De transplantatie gebeurt in je transplantcentrum:

- UZ Antwerpen
- UZ Leuven
- UZ Gent

De operatie duurt gemiddeld 1,5 tot 2 uur. Na de ingreep verblijf je 2 tot 4 weken in het ziekenhuis. De chirurg hecht de donornier op de grote bloedvaten in de onderbuik en plaatst de urineweg van de donornier op de blaas. Je donornier kan zowel aan de linkerkant als aan de rechterkant komen.

Meestal blijven je eigen nieren zitten.

Soms zal de chirurg ze weghalen. Dat kan voor of tijdens de transplantatie gebeuren. Weghalen gebeurt:

- als je grote polycystische nieren hebt (er is niet genoeg plaats voor je donornier).
- als je nieren geregeld infecteren.

Sommige patiënten krijgen meer dan 1 orgaan getransplanteerd. Bijvoorbeeld een donornier samen met een lever of met een pancreas (bij diabetes type 1). Dit zijn altijd organen van een overleden donor. Als de chirurg je eigen nieren verwijdert tijdens de operatie, of meerdere organen transplanteert duurt de operatie 4 tot 6 u.

Opvolging na transplantatie

In de periode kort na de operatie is de kans op complicaties het grootst. De nefroloog en de chirurg volgen je daarom goed op.

Controlebezoeken in het transplant centrum

- › Gemiddeld ga je 2 tot 3 maanden op controle in het transplant centrum.
- › De eerste maand : 2 tot 3x/week.
- › Later : 2x/week of minder.
- › De nefroloog controleert de medicatie tegen (de) afstoting in je bloed en zegt je steeds hoeveel medicatie je moet nemen.

Na 2 tot 3 maanden starten de controlebezoeken in ZNA

- › 1x/week bij een nefroloog die transplantaties opvolgt. De nefroloog beslist of je langer mag wegblijven.
- › Je donornier is stabiel en werkt goed? blijvend: 2 tot 4x/jaar op controle.

Mogelijke complicaties tijdens de 1ste weken en maanden

Onze teams begeleiden je zo goed mogelijk om complicaties te vermijden.

Maar complicaties zijn mogelijk. Bijvoorbeeld:

➤ **Je donornier werkt niet onmiddellijk.**

Dan heb je nog even dialyse nodig na de transplantatie.

➤ **De verbinding tussen je donornier en je bloedvaten of urinewegen “lekt”.**

Een nieuwe (kleine) operatie is nodig.

➤ **Je lichaam accepteert de donornier niet (afstoting).**

De nefroloog past dan de medicatie aan om je nier te redden. Opname in het ziekenhuis is nodig voor deze behandeling.

➤ **Je hebt meer kans op infecties.**

De medicatie die je neemt tegen de afstoting zorgt er helaas ook voor dat je makkelijker ziek wordt. In het begin neem je een hoge dosis en is de kans op infectie groter. Word je ziek? Verwittig dan direct je nefroloog voor een snelle behandeling van de infectie.

Mogelijke complicaties op langere termijn

Na de transplantatie zal je altijd medicatie moeten nemen. Neem je je medicatie niet of niet goed, dan heeft dat gevolgen.

➤ **Afstoting van de nier.**

Dit gebeurt wanneer je de medicatie fout of niet inneemt. Daarom controleert de nefroloog de medicatie in je bloed.

➤ **Je hebt meer kans op tumoren.**

De medicatie die je neemt tegen de afstoting vermindert je immuniteit. Hierdoor heb je meer kans op infecties, maar ook op kanker.

➤ **Je donornier veroudert en werkt minder goed.**

Ze blijft gemiddeld 10 jaar werken. Soms blijft ze langer werken, soms korter. Werkt je donornier niet meer? Dan start je terug met dialyse.

Kan en wil je een nieuwe transplantatie krijgen? Dan kom je terug op de wachtlijst of kom je in aanmerking voor een nieuwe levende donornier.

Je leven na transplantatie

Na de transplantatie heb je geen dialyse meer nodig.
Je hebt terug tijd en energie voor je dagelijkse taken en je favoriete hobby.
Je kan opnieuw gaan werken en sporten.
Bespreek dit met je nefroloog wanneer je op controle komt.

Je leven is (bijna) terug zoals vroeger.
Wat moet je zeker doen?

- › Je medicatie altijd correct innemen zoals voorgeschreven.
- › Gezond leven en bewegen.
- › Nooit meer roken.
- › Geen gevechtssporten en/of contactsporten.

Je kan terug makkelijker op vakantie.

Wat moet je zeker doen?

- Laat je op tijd vaccineren bij lange en verre reizen
Ga langs bij het Instituut voor Tropische Geneeskunde. Zeg zeker dat je getransplanteerd bent en neem je medicatielijst mee.
- Neem altijd een annulatieverzekering.
Je kan ziek worden waardoor je reis niet doorgaat.
- Neem altijd een bijstandsverzekering met repatriëring.
Als het nodig is kunnen ze je bij medische problemen terug naar België brengen.
- Ga voor je vertrek op controle bij de nefroloog.
Die geeft je een brief mee over je medicatie. Die kan je tonen bij controle aan de douane .
- Neem al je medicatie mee in je handbagage.
Neem meer medicatie mee dan nodig is voor het aantal dagen vakantie.
Misschien duurt je vakantie onverwacht langer, of raakt je koffer zoek. De medicatie tegen afstoting is niet in alle landen te krijgen.

Contactgegevens ZNA Cadix

- > **nefrologen**
 - > dr. Wendy Engelen (Diensthofd)
 - > dr. Conny Colson
 - > dr. Eric Gheuens
 - > dr. Ilse Muyshondt
 - > dr. Pieter-Jan Van Gaal
- > **telefoonnummers**
 - > Dialyse
03 339 73 00
(van maandag t.e.m. zaterdag,
tussen 7 - 19 uur)
 - > Secretariaat nefrologie
03 339 73 10
(van maandag t.e.m. vrijdag,
tussen 8 - 16 uur)
 - > PD-verpleegkundigen
03 339 73 14
(van maandag t.e.m. vrijdag,
meestal tussen 8 - 14 uur)
 - > Sociale dienst (Ellen Coninx)
0496 27 23 82
 - > Spoed
03 339 71 00
(na 19 uur, zondagen en feestdagen)
- > **e-mail**
 - > **Hemodialyse:**
ca.verpleegeenheid-dialyse@zna.be
 - > **Peritoneale Dialyse:**
ca.nefrologie-pd@zna.be
 - > **Secretariaat:** ca.medisch-
secretariaat-nierkliniek@zna.be
 - > **Sociale dienst:** ellen.coninx@zna.be

Contactgegevens ZNA Middelheim

- > **nefrologen**
 - > dr. Koen Bouman
 - > dr. Koen De Boeck
 - > dr. Mark Helbert
 - > dr. Heidi Hoeben
 - > dr. Jelle Bernards
- > **telefoonnummers**
 - > Dialyse
03 280 24 89
(van maandag t.e.m. zaterdag,
tussen 7 - 19 uur)
 - > Secretariaat nefrologie
03 280 24 90
 - > PD-verpleegkundigen
03 280 24 82
(van maandag t.e.m. vrijdag,
meestal tussen 8 - 14 uur)
 - > Spoed
03 280 40 51
(na 19 uur, zondagen en feestdagen)
- > **e-mail**
 - > zna_mi_nefrologie_peritoneale_
dialyse@zna.be